

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 15/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till ändring av lagar om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff och 37 § i lagen om verkställighet av böter

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 september 2006 en proposition med förslag till ändring av lagar om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff och 37 § i lagen om verkställighet av böter (RP 106/2006 rd) till lagutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Anne Hartoneva, justitieministeriet
- fängvårdsdirektör Ahti Lempiö, Brottsåtföljdsverket.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff ändras. Lagen får en bestämmelse om att fängelser har rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna av domstol få uppgifter om rättegångshandlingar, när uppgifterna behövs för att ett program för förebyggande av allvarliga våldsoch sexualbrott ska kunna genomföras i fängelset. Detaljerade uppgifter som gör att offret kan identifieras kommer att utplånas innan uppgifter lämnas ut.

Samtidigt föreslås att lagen om verkställighet av böter ändras. Den ska fortfarande ha kvar en bestämmelse om en polismans skyldighet att frå-

ga en person som efterlysts för verkställighet av förvandlingsstraff för böter bland annat om han fullgör sin värnplikt, om han eller hon har beviljats skuldsanering enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner eller om han eller hon vårdas i en anstalt för missbrukarvård eller i en barnskyddsanstalt.

Lagarna avses träda i kraft samtidigt som den övergripande reformen av lagstiftningen om verkställighet av fängelsestraff och häktning samt den organisatoriska reformen av Fängvårdsväsendet träder i kraft, det vill säga den 1 oktober 2006.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning finner utskottet förslaget nödvändigt och lämpligt. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men anför följande anmärkningar och ändringsförslag.

1. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff

19 a §. Rätt att få uppgifter av domstol. Genom den föreslagna bestämmelsen får vissa tjänstemän vid Fångvårdsväsendet rätt att få uppgifter ur sekretessbelagda rättegångshandlingar. Syftet är att handlingsprogrammen för allvarliga vålds- och sexualbrott och som avser att förhindra återfallsbrott ska kunna genomföras på behörigt sätt i fängelserna. Som ett exempel nämner regeringen programmet STOP i fängelset i Kuopio. Programmet har funnits sedan 1999 och riktar sig till fångar som gjort sig skyldiga till sexualbrott.

Redan strävandena att minska återfallsbrotten är ett viktigt samhälleligt mål, framhåller lagutskottet. Extra viktigt är detta vid allvarlig brottslighet, till exempel vålds- och sexualbrott, eftersom den typen av brott ofta orsakar oåterkalleliga skador för individen. Som regeringen säger i propositionen (s. 3/II) har man fått positiva erfarenheter av programmen (se också LaUU 7/2003 rd). Programmen är långvariga och intensiva. De planeras utifrån den ingående information som finns tillgänglig om den dömdes fall och faktorer som ledde till brottet. Det går inte alltid att få fram tillförlitlig information av den dömda själv. I stället behövs det rättegångshandlingar och de är ofta sekretessbelagda just när det gäller allvarliga vålds- och sexualbrott.

Med hänvisning till skälen ovan har lagutskottet i princip en positiv inställning till förslaget. Däremot anser utskottet att den föreslagna bestämmelsen inte räcker till för att uppnå målen. Det hänger framför allt samman med att den föreslagna rätten att få information bara gäller

personer som i fängelset är med och verkställer programmet. Utskottet har också noterat att 4 kap. i fängelselagen, som trädde i kraft den 1 oktober i år, föreskriver att det ska läggas upp en individuell plan för avtjänandet av straffet, en plan för strafftiden. Den ska till exempel innehålla information om placeringen av fången och verksamheten under strafftiden. Planen läggs upp med hänsyn till bland annat information om fångens person och brottsliga bana. Planen utarbetas av placeringsenheten vid regionfängelset och preciseras av det fängelse där fången placeras. Med hänsyn till detta anser lagutskottet det nödvändigt att de tjänstemän vid Fångvårdsväsendet som ansvarar för att planer för strafftiden utarbetas har rätt att få information ur sekretessbelagda rättegångshandlingar, om informationen behövs för att de ska kunna bedöma behovet att placera en fånge i ett program som ordnas på fängelset. Följaktligen föreslår utskottet att *1 mom.* ändras i enlighet med detta. Samtidigt föreslår utskottet att rätten att få uppgifter också ska gälla de personer som väljer ut fångar till den här typen av program.

Utskottet noterar också att det enligt paragrafen i propositionen är "Fångvårdsväsendet" som har rätt att få uppgifter. Formuleringen stämmer överens med den gällande 19 §. Däremot säger paragrafen ingenting om vilken personkrets vid Fångvårdsväsendet som får behandla den här typen av sekretessbelagda uppgifter. I motiven till propositionen (s. 6, andra spalten) sägs det visserligen att handlingarna bara får behandlas av de tjänstemän vid Fångvårdsväsendet i vars tjänsteuppgifter det ingår ett omedelbart behov att få tillgång till uppgifterna. Det behövs en sådan bestämmelse för att begränsa rätten att behandla den typen av dokument inom Fångvårdsväsendet, inte minst för att skydda målsäganden i brottet. Utskottet föreslår att lagen kompletteras med en bestämmelse om detta.

Enligt motiven i propositionen (s. 7, första spalten) ska det inte upprättas något register över de sekretessbelagda uppgifterna. I stället ska handlingarna förstöras med en gång efter att

de uppgifter som behövs för verksamhetsprogrammet har lämnats ut. Utskottet menar att skyldigheten att förstöra handlingarna måste skrivas in i lagen.

Lagtekniskt sett lämpar sig utskottets tillägg som ett nytt 3 mom.

Ikraftträdandebestämmelsen. Enligt propositionen avses lagen träda i kraft den 1 oktober i år. Propositionen kom in till riksdagen vid en tidpunkt som gjort att den inte har kunnat behandlas enligt en tidsplan som hade tillåtit den föreslagna ikraftträdandetidpunkten. Utskottet har därför ändrat ikraftträdandebestämmelsen så att det exakta datumet på normalt sätt fylls i när lagen stadfästs.

2. Lag om ändring av 37 § i lagen om verkställighet av böter

Ikraftträdandebestämmelsen. Lagutskottet har ändrat 1 mom. i ikraftträdandebestämmelsen på samma sätt som i det första lagförslaget.

Enligt 2 mom. upphävs genom denna lag lagen av den 23 september 2005 om ändring av 37 § i lagen om verkställighet av böter (772/2005). Den gällande 37 § har samma formulering. Paragrafändringen måste därför framgå av ingressen. Följaktligen har utskottet strukt 2 mom. och ändrat ingressen.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår utskottet vördsamt

att lagförslag 1 och 2 godkänns med följande ändringar (Utskottets ändringsförslag):

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen av den 24 maj 2002 om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff (422/2002) en ny 19 a § som följer:

19 a §

Rätt att få uppgifter av domstol

Utöver vad som bestäms någon annanstans i lag har Fångvårdsväsendet utan hinder av bestämmelserna eller föreskrifterna om sekretess rätt att av domstol erhålla uppgifter ur rättegångshandlingarna i fråga om en fånge som gjort sig skyldig till allvarliga våldsbrott eller sexualbrott, om informationen är nödvändig när det i

samband med utarbetandet av en plan för strafftiden enligt fängelselagen bedöms om (utesl.) fången (utesl.) behöver delta i (utesl.) ett verksamhetsprogram som ordnas i fängelset och syftar till att förebygga återfall i brott (utesl.), när det väljs ut vilka fångar som skall delta i programmet eller när programmet verkställs.

(2 mom. som i RP)

Endast de tjänstemän vid Fångvårdsväsendet som oundgängligen behöver handlingar som erhållits med stöd av denna paragraf för att utföra

sina i 1 mom. nämnda uppgifter får hantera handlingarna. Handlingarna skall förstöras så snart de inte längre behövs för de syften som anges i momentet. (Nytt)

Denna lag träder i kraft (*utesl.*) den 20 (*utesl.*).

2.

Lag

om ändring av 37 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 9 augusti 2002 om verkställighet av böter (672/2002) 37 § 1 mom., sådant det lyder i lag 772/2005, som följer:

37 §
(Som i RP)

Denna lag träder i kraft (*utesl.*) den 20 (*utesl.*).
(2 mom. *utesl.*)

Helsingfors den 9 november 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tuija Brax /gröna
medl. Esko Ahonen /cent
Leena Harkimo /saml
Lasse Hautala /cent
Tatja Karvonen /cent
Petri Neittaanmäki /cent
Lyly Rajala /saml

Tero Rönni /sd
Petri Salo /saml
Pertti Salovaara /cent
Minna Sirnö /vänst
Juhani Sjöblom /saml
Timo Soini /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Risto Eerola.